

DECIZIE

14 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Andrei Fosa, reprezentat de către avocatul Petru Bălănel,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Fosa împotriva lui Ion Bologan și Iuri Bîrlădeanu, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Ana Popa cu privire la declararea nulității procurii și încasarea sumei,

împotriva deciziei din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Ion Bologan, a fost casată hotărârea din 30 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii,

constată:

La 16 octombrie 2017 Andrei Fosa a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Bologan și Iuri Bîrlădeanu, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Ana Popa cu privire la declararea nulității procurii și încasarea sumei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la sfârșitul lunii septembrie 2016, pe site-ul www.999.md a fost publicat anunțul cu privire la vânzarea automobilului de model xxxx.

A menționat că, a apelat la numărul de telefon 068320776 și a discutat cu vânzătorul Ion Bologan, cu care ulterior s-a întâlnit și a examinat automobilul și actele acestuia, acceptând să procure automobilul la prețul de 1 800 de euro.

A susținut că, Ion Bologan, care nu era proprietarul automobilului, însă deținea procură, prin care proprietarul Iuri Bîrlădeanu l-a împuternicit cu dreptul de a înstrăina automobilul sau de a împuternici prin procură alte persoane să-l înstrăineze, a acceptat să-i înstrăineze automobilul.

A afirmat că, după transmiterea lui Ion Bologan a sumei de 1 790 de euro în contul viitoareii tranzacții de vânzare-cumpărare a automobilului, acesta i-a transmis automobilul și împreună s-au prezentat la notar, unde au întocmit o procură, prin care a fost împuternicit cu drepturi, inclusiv cu dreptul de a efectua tranzacția de vânzare-cumpărare a automobilului.

A relevat că, în scopul de a efectua acțiunile de vânzare-cumpărare a automobilului și de a deveni proprietarul acestuia, la 01 februarie 2017 s-a prezentat la stația BMW Centru și a solicitat efectuarea acțiunilor pentru înregistrarea dreptului de proprietate asupra automobilului, însă a fost informat că tranzacția de înstrăinare a automobilului nu poate fi efectuată și nu poate fi înregistrat dreptul său asupra automobilului, deoarece automobilul a fost sechestrat de către executorul judecătoresc Ana Popa.

A notat că, colaboratorii poliției rutiere a reținut automobilul la parcare specială, unde a fost ridicat de executorul judecătoresc Ana Popa și înstrăinat pentru a stinge datoriile proprietarului-debitor Iuri Bîrlădeanu.

A declarat că, s-a adresat la executorul judecătoresc, proprietarul și vânzătorul automobilului pentru a restitui automobilul sau banii achitați, însă pârâții au acționat cu rea-credință, deoarece proprietarul automobilului avea datorii față de BC „Banca Socială” SA și pentru a evita urmărirea automobilului său în contul stingerii datoriei sale, prin procură, a transmis automobilul său lui Ion Bologan și i-a acordat împuterniciri de înstrăinare, iar în baza acestei procure eliberate de proprietarul Iuri Bîrlădeanu, Ion Bologan, prin procură, i-a transmis automobilul pentru suma de 1790 de euro și a fost împuternicit cu dreptul de a vinde automobilul.

A invocat că, nici Iuri Bîrlădeanu și nici Ion Bologan nu au acceptat să-i restituie suma de 1 790 de euro, achitată pentru automobilul, care urma să-i fie înstrăinat și nu s-a putut opune acțiunilor legale ale executorului judecătoresc de ridicare de la acesta a automobilului sechestrat.

A mai invocat că, nu a fost semnat un contract de vânzare-cumpărare a automobilului nici între proprietarul Iuri Bîrlădeanu și Ion Bologan, nici între proprietarul Iuri Bîrlădeanu, reprezentat de către Ion Bologan și el.

A specificat că, prin procura nr. 4915 din 30 septembrie 2016, autentificată de notarul Diana Bloșenco, pârâtul Ion Bologan l-a împuternicit inclusiv cu dreptul de a vinde automobilul.

A precizat că, Iuri Bîrlădeanu, având calitatea de debitor și fiind obligat să achite creditorului datoria, inclusiv din contul automobilului său, care a și fost sechestrat, conform legii, nu putea să înstrăineze automobilul prin intermediul lui Ion Bologan.

A solicitat declararea nulității procurii nr. 4915 din 30 septembrie 2016, autentificată notarial și încasarea în mod solidar de la pârâți a sumei de 1 790 de euro și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 30 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de către Andrei Fosa a fost admisă, a fost recunoscută nulă procura nr. 4915 din 30 septembrie 2016, eliberată lui Andrei Fosa, pe alte motive decât cele invocate și au fost încasate de la Ion Bologan în beneficiul lui Andrei Fosa suma de 1 790 de euro, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii și taxa de stat în sumă de 1 200 de lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 13 noiembrie 2019 Ion Bologan a declarat apel nemotivat, iar la 30 ianuarie 2020, a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și restituirea cauzei spre rejudecare în primă instanță sau emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Ion Bologan, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de către Andrei Fosa a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 07 octombrie 2020 Andrei Fosa, reprezentat de către avocatul Petru Bălănel, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, fiind emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

A menționat că, contrar art. 239 și 241 alin. (5) CPC, decizia instanței de apel conține o motivare arbitrară. Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

A susținut că, instanța de apel a analizat în mod superficial circumstanțele cauzei, iar concluziile sunt bazate pe explicațiile intimaților-pârâți, neconfirmate prin probe concludente.

A afirmat că, la materialele dosarului nu este anexată procura din 30 septembrie 2016 în original, însă instanța de apel nu a identificat locul de aflare a originalului procurii enunțate, deși locul aflării originalului unui înscris prezentat instanței de judecată în copie urma să fie stabilit în temeiul art. 139 alin. (2) CPC și nici nu a stabilit cu certitudine dacă există originalul procurii respective.

A notat că, la semnarea procurii, nu au fost comunicate circumstanțe esențiale, fapt ce a afectat consimțământul recurentului la semnarea acestui act juridic.

A relevat că, instanța de apel a reținut că, prin procura nr. 4915 din 30 septembrie 2016 nu a avut loc un contract de vânzare-cumpărare, ci un act în baza căruia Ion Bologan l-a împuternicit pe Andrei Fosa să-și perfecteze pe numele său automobilul, însă aceste concluzii vin în contradicție cu faptul că, în contul acestui automobil a fost achitată suma de 1790 de euro, circumstanță care a rămas neelucidată de către instanța de apel.

A invocat că, deși procura din 30 septembrie 2016 a fost întocmită de către notarul Diana Bloșenco, acesta nu a fost audiat nici în primă instanță și nici în instanța de apel, iar la materialele dosarului lipsește referința notarului.

A mai invocat că, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în repetate rânduri a statuat despre necesitatea motivării hotărârilor judecătorești, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că, ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar, de asemenea, o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.

Prin referința depusă la 23 noiembrie 2020 și 16 februarie 2021 Ion Bologan, reprezentat de către avocatul Vadim Șpac, a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 23 decembrie 2020 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea sumei și menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe, iar în rest menținerea deciziei instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, Iuri Bîrlădeanu era proprietar al automobilului de model xxxx, circumstanță atestată prin copia certificatului de înmatriculare a automobilului (f. d. 10).

De asemenea, s-a constatat că, la 30 septembrie 2016 Iuri Bîrlădeanu, în numele căruia acționa Ion Bologan, în baza procurii nr. 4866 din 29 septembrie 2016, autentificată de notarul Tatiana Bîstrițaia, i-a eliberat lui Andrei Fosa procura nr. 4915, autentificată de notarul public Diana Bloșenco, prin care acesta a fost împuternicit să încheie acte juridice (să vîndă, să schimbe, să dea în locațiune, să încheie contracte de mandat, mandat și folosință, comodat, să schimbe numerele de înregistrare, agregatele, culoarea, reutilarea cu efectuarea modificărilor în certificatul de înmatriculare, cu dreptul de a ridica certificatul de înmatriculare, să primească duplicatul pașaportului tehnic, să primească despăgubiri de la companiile de asigurări), cu privire la automobilul de model xxxx, anul fabricării 2005 (f. d. 8, 9).

Din materialele dosarului rezultă că, la 20 ianuarie 2017, la biroul executorului judecătoresc Ana Popa, creditorul BC „Banca Socială” SA, în proces de lichidare, a depus cerere de intentare a procedurii de executare în temeiul titlului executoriu nr. 2e-42/14 din 25 februarie 2016, emis de către Judecători Orhei cu privire la încasarea de la Iuri Bîrlădeanu în beneficiul BC „Banca Socială” SA, în proces de lichidare, a sumelor de 70 624 de euro și 34 173,61 de lei.

Prin încheierea executorului judecătoresc Ana Popa nr. 006-251/2017 din 20 ianuarie 2017 a fost obligat Ministerul Dezvoltării Informaționale să elibereze informația cu privire la mijlocul de transport înregistrat cu titlu de proprietate pe numele debitorului Iuri Bîrlădeanu și, totodată, a fost interzis debitorului petrecerea operațiunilor de înregistrare a mijloacelor de transport, ce-i aparțin cu titlu de proprietate (f. d. 21).

La 22 februarie 2017 automobilul de model xxxx a fost ridicat de către colaboratorii organelor de drept și a fost transmis la păstrare la parcare specializată (f. d. 11).

Ulterior, automobilul respectiv a fost înstrăinat lui Dmitri Boboc, în cadrul licitației publice organizate de executorul judecătoresc Ana Popa, care la 22 iunie 2017 și-a înregistrat dreptul de proprietate în modul prevăzut de lege la Agenția Servicii Publice, deținătorul Registrului de stat al transporturilor (f. d. 53).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Andrei Fosa a solicitat declararea nulității procurii nr. 4915 din 30 septembrie 2016, autenticată notarial și încasarea în mod solidar de la Iuri Bîrlădeanu și Ion Bologan a sumei de 1 790 de euro și a cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acesteia, recunoscând nulă procura nr. 4915 din 30 septembrie 2016, eliberată lui Andrei Fosa, pe alte motive decât cele invocate și încasând de la Ion Bologan în beneficiul lui Andrei Fosa suma de 1 790 de euro, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii și taxa de stat în sumă de 1 200 de lei, în rest respingând acțiunea ca neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Ion Bologan, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunea depusă de către Andrei Fosa ca fiind neîntemeiată.

Conform art. 216 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută). Actul juridic poate fi declarat nul, în temeiurile prevăzute de prezentul cod, de către instanța de judecată sau prin acordul părților (nulitate relativă).

Conform art. 217 din Codul civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părți a actului lovit de nulitate. Acțiunea în constatare a nulității absolute este imprescriptibilă.

Art. 219 din Codul civil prevede că, actul juridic nul încetează cu efect retroactiv din momentul încheierii. Dacă din conținutul său rezultă că poate înceta numai pentru viitor, actul juridic nu va produce efecte pentru viitor. Fiecare parte trebuie să restituie tot ceea ce a primit în baza actului juridic nul, iar în cazul imposibilității de restituire, este obligată să plătească contravaloarea prestației. Partea și terții de bună-credință au dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin actul juridic nul.

Conform art. 252 alin. (1) și (2) din Codul civil, procură este înscrisul întocmit pentru atestarea împuternicirilor conferite de reprezentat unui sau mai multor reprezentanți. Procura eliberată pentru încheierea de acte juridice în formă autentică trebuie să fie autenticată notarial.

Conform art. 232 din Codul civil, actul juridic prin care s-a dispus de un bun referitor la care, prin lege sau de instanța de judecată, sau de un alt organ abilitat, este instituită, în favoarea unor persoane, o interdicție cu privire la dispoziție poate fi declarat nul de instanța de judecată la cererea persoanelor în favoarea cărora este instituită interdicția.

Din sensul normei legale citate urmează că, atunci când a fost încheiat un act juridic referitor la care este instituită o interdicție cu privire la dreptul de dispoziție asupra bunului, acesta este lovit de nulitate, însă ceea ce este determinat pentru aplicabilitatea acestui temei de nulitate, este că, interdicția de dispoziție asupra bunului să existe la momentul încheierii actului juridic.

La caz, se constată că, procura, prin care Iuri Bîrlădeanu, în interesele căruia acționa Bologan Ion, l-a împuternicit pe Andrei Fosa cu dreptul de a dispune de automobilul de model xxxx, a fost eliberată la 30 septembrie 2016, iar interdicția de înstrăinare a automobilului enunțat a fost instituită la 20 ianuarie 2017, în temeiul încheierii executorului judecătoresc Ana Popa, în procedura căruia la aceeași dată a fost înregistrat spre executare silită documentul executoriu eliberat de Judecătoria Orhei la 25 februarie 2016.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel, constatând că, la momentul eliberării procurii de către Ion Bologan asupra automobilului de model xxxx nu erau aplicate careva interdicții, inclusiv interdicția de dispoziție asupra acestui bun, temeinic și legal a respins pretenția cu privire la declararea nulității procurii nr. 4915 din 30 septembrie 2016. Or, după cum s-a constatat, documentul executoriu a fost înregistrat pentru executare silită la 20 ianuarie 2017, adică după 4 luni de la data eliberării procurii și, respectiv, înstrăinării automobilului.

În contextul celor expuse, argumentele invocate de către reprezentantul recurentului, avocatul Petru Bălănel în acest sens nu pot fi reținute ca întemeiate.

La caz, se mai reține că, din materialele dosarului rezultă că, la 14 iulie 2017 Andrei Fosa a depus la Inspectoratul de poliție Centru, mun. Chișinău o plângere pe numele lui Ion Bologan, susținând că acesta, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor sale, prin abuz de încredere și înșelăciune, a însușit de la el suma de 1 800 de euro pentru automobilul de model Renault Megane.

Prin ordonanța privind scoaterea persoanei de sub urmărire penală și clasarea cauzei penale, emisă de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Centru, Cornel Casian la 29 august 2017, Ion Bologan a fost scos de sub urmărire penală și a fost clasată cauza penală nr. 2017011059 pornită în baza semnelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) din Codul penal.

De asemenea, din materialele dosarului și, anume, din procesul-verbal de confruntare din 28 iulie 2017 rezultă că, Ion Bologan a confirmat faptul că, a primit de la Andrei Fosa suma de 1 790 de euro (f. d. 19).

Prin urmare, ținând cont de faptul că, contractul de vânzare-cumpărare a automobilului de model xxxx nu poate fi încheiat, urmare a interdicției aplicate de către executorul judecătoresc Ana Popa, precum și de faptul că, Ion Bologan a confirmat faptul că, a primit de la Andrei Fosa suma de 1790 de euro, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță temeinic și legal a încasat de la Ion Bologan în beneficiul lui Andrei Fosa suma de 1 790 de euro.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea sumei și de a menține în această parte hotărârea primei instanțe, iar în rest de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.

Ținând cont de prevederile legale enunțate, precum și de faptul că, pretenția cu privire la încasarea sumei a fost admisă parțial, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a încasa de la Ion Bologan în beneficiul lui Andrei Fosa taxa de stat în sumă de 1 200 de lei, achitată de către ultimul la depunerea cererii de chemare în judecată (f. d. 1).

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Andrei Fosa, reprezentat de către avocatul Petru Bălănel.

Se casează decizia din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Fosa împotriva lui Ion Bologan și Iuri Bîrlădeanu, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Ana Popa cu privire la declararea nulității procurii și încasarea sumei în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea sumei și se menține în această parte hotărârea din 30 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În rest decizia din 09 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău se menține.

Se încasează de la Ion Bologan în beneficiul lui Andrei Fosa taxa de stat în pentru depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 1 200 (o mie două sute) de lei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Mariana Pitic